

Raport o rynku indywidualnych kont emerytalnych (IKE) w 2009 r.

Cel:

Syntetyczne zestawienie podstawowych informacji dotyczących funkcjonującego od 2004 r. rynku indywidualnych kont emerytalnych (IKE) na podstawie danych będących w posiadaniu KNF oraz pokazanie najistotniejszych zjawisk występujących na tym rynku w 2009 r.

Źródła:

Dane liczbowe pozyskane przez Komisję Nadzoru Finansowego od instytucji finansowych prowadzących IKE, tj.:

- zakładów ubezpieczeń,
- towarzystw funduszy inwestycyjnych,
- podmiotów prowadzących działalność maklerską,
- banków.

1. Podstawowe informacje o zasadach funkcjonowania indywidualnych kont emerytalnych

Prawo do wpłat na IKE przysługuje osobie, która ukończyła 16 lat¹. Posiadaczem IKE może być również osoba młodsza, jednak ma ona prawo do dokonywania wpłat na IKE tylko w roku kalendarzowym, w którym uzyskuje dochody z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę i w wysokości nie przekraczającej tych dochodów.

W przypadku osób, które osiągnęły wiek 55 lat i decydują się na założenie indywidualnego konta emerytalnego, konieczne jest złożenie dodatkowego oświadczenia o niedokonaniu w przeszłości wypłaty środków zgromadzonych na IKE.

Indywidualne konto emerytalne jest prowadzone na podstawie pisemnej umowy zawartej przez oszczędzającego z:

- funduszem inwestycyjnym,
- podmiotem prowadzącym działalność maklerską,
- zakładem ubezpieczeń (umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym),
- bankiem.

---

¹ Na mocy ustawy z dnia 17.12.2009 r. o zmianie ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych oraz o pracowniczych emerytalnych (Dz. U. z 2010 Nr 18 poz. 98) od dnia 19.02.2010 r. zniesiony został warunek, na mocy którego prawo do wpłat na IKE posiadała osoba fizyczna, która podlegała nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zachętą do oszczędzania na IKE jest zwolnienie z podatku od zysków kapitałowych. Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE ograniczone jest limitem kwotowym. Aby skorzystać z odliczenia podatkowego, oszczędzający może posiadać tylko jedno IKE.

Tablica 1. Limity wpłat na IKE w latach 2004-2010

Lata	Limit (w zł)
2004	3 435
2005	3 635
2006	3 521
2007	3 697
2008	4 055
2009	9 579
2010	9 579

Źródło: Obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

Tabela powyżej zawiera limity rocznych wpłat na IKE obowiązujących w latach 2004-2010. W wyniku nowelizacji ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych, od dnia 01.01.2009 r. obowiązuje dwukrotnie wyższy limit dopuszczalnych wpłat na IKE, który obecnie stanowi równowartość trzykrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o prowizorium budżetowym.

2. IKE w 2009 r.

Otrzymane przez KNF informacje o prowadzonych indywidualnych kontach emerytalnych według stanu na 31.12.2009 r. pochodziły od:

- 12 zakładów ubezpieczeń na życie (na 30 zakładów ubezpieczeń na życie prowadzących działalność),
- 15 towarzystw funduszy inwestycyjnych (na 45 towarzystw funduszy inwestycyjnych działających na rynku),
- 5 podmiotów prowadzących działalność maklerską (na 46 domów maklerskich działających na rynku i 13 banków prowadzących działalność maklerską),
- 8 banków komercyjnych (na 49 banków komercyjnych działających na rynku), 1 banku spółdzielczego oraz banków spółdzielczych zrzeszonych w 3 bankach zrzeszających.

Liczba funkcjonujących IKE i wartość aktywów zgromadzonych na IKE

Z danych zgromadzonych przez KNF wynika, że podmioty uprawnione do prowadzenia IKE na koniec grudnia 2009 r. obsługiwały łącznie 809,2 tys. kont, na których zgromadzono aktywa w wysokości 2.199,4 mln zł. Liczba prowadzonych rachunków spadła o 44,6 tys. (o 5,2%) w porównaniu z 2008 r.

Największy spadek liczby obsługiwanych IKE odnotowano w bankach (o 12,2%) oraz w zakładach ubezpieczeń (o 6,4%). Liczba kont prowadzonych przez fundusze inwestycyjne uległa nieznacznemu zmniejszeniu (o 0,7%), natomiast podmioty prowadzące działalność maklerską były jedynymi instytucjami, które odnotowały w 2009 r. wzrost liczby prowadzonych IKE (o 17,5%).

W 2009 r. liczba zamykanych rachunków w związku z dokonaniem wypłaty, wypłaty transferowej i zwrotu była wyższa od liczby nowootwierianych kont o 45,7 tys.

Tablica 2. Liczba prowadzonych IKE²

	Liczba IKE (w szt.)		Udział w wartości ogółem (w %)		Dynamika ³ (w %)
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	2009/2008
Zakłady ubezpieczeń	633 665	592 973	74,2	73,3	93,6
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	173 776	172 532	20,4	21,3	99,3
Podmioty prowadzące działalność maklerską	9 985	11 732	1,2	1,4	117,5
Banki	36 406	31 982	4,3	4,0	87,8
OGÓLEM	853 832	809 219	100,0	100,0	94,8

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF

Pomimo spadku liczby prowadzonych rachunków, wartość aktywów zgromadzonych na rachunkach IKE wzrosła w porównaniu ze stanem na 31.12.2008 r. o 585,6 mln zł (36,3%) i wyniosła 2.199,4 mln zł. Na wzrost ten wpłynęło zwiększenie wartości aktywów we wszystkich instytucjach finansowych prowadzących IKE: w zakładach ubezpieczeń nastąpił wzrost o 247,4 mln zł, towarzystwach funduszy inwestycyjnych o 236,2 mln zł, podmiotach prowadzących działalność maklerską o 69,6 mln zł, w bankach o 32,5 mln zł.

Tablica 3. Aktywa prowadzonych IKE

	Wartość IKE (w tys. zł)		Udział w wartości ogółem (w %)		Dynamika (w %)
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	2008/2009
Zakłady ubezpieczeń	716 738	964 146	44,4	43,8	134,5
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	564 263	800 436	35,0	36,4	141,9
Podmioty prowadzące działalność maklerską	121 060	190 659	7,5	8,7	157,5
Banki	211 728	244 180	13,1	11,1	115,3
OGÓLEM	1 613 789	2 199 421	100,0	100,0	136,3

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF

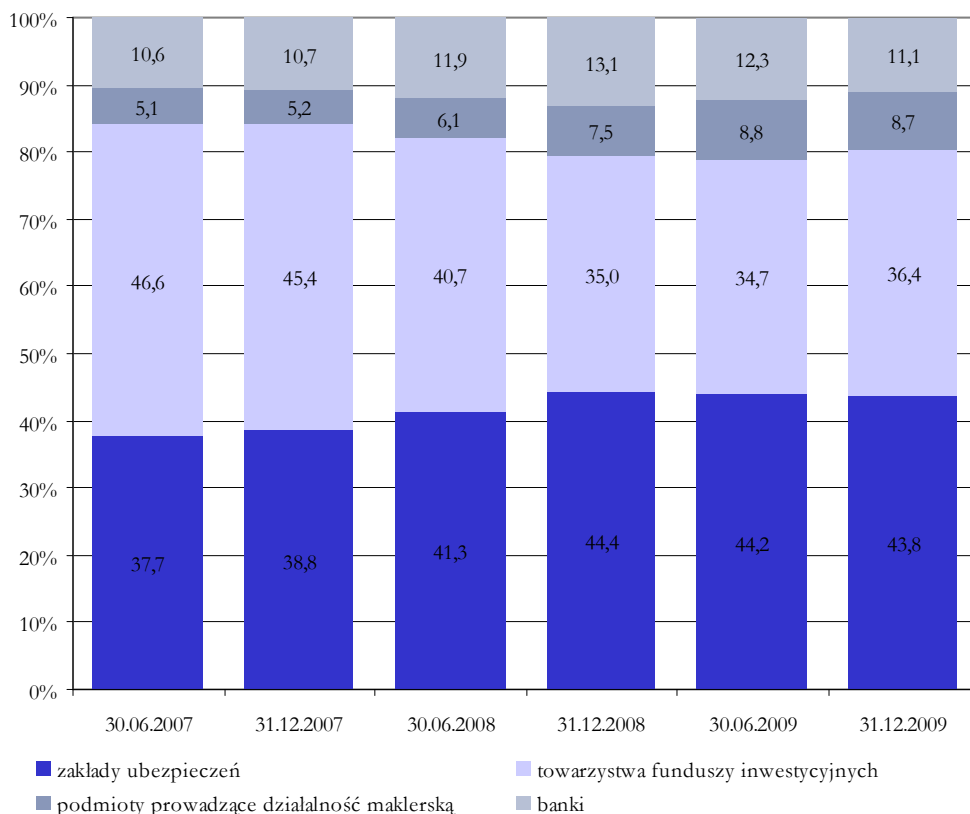
² Ze względu na zaokrąglenia, suma poszczególnych wartości w tabelach może różnić się o 1, a suma wskaźników struktury nieznacznie różnić się od 100%.

³ Wskaźnik dynamiki to stosunek poziomu zjawiska w okresie badanym do poziomu zjawiska w okresie przyjętym za podstawę porównań. Jeżeli przyrost stosunkowy wynosi 100 oznacza to, że nie nastąpiła żadna zmiana w stosunku do poprzedniego okresu. Zmianę odczytuje się poprzez odjęcie od wyliczonego wskaźnika wartości 100.

Najwyższy procentowy wzrost wartości aktywów zgromadzonych na IKE odnotowały podmioty prowadzące działalność maklerską (o 57,5%), towarzystwa funduszy inwestycyjnych (o 41,9%), zakłady ubezpieczeń (o 34,5%) oraz banki (15,3%).

W II półroczu 2009 r. odnotowano nieznaczne zmiany w udziale poszczególnych rodzajów instytucji finansowych w łącznej wartości aktywów zgromadzonych na IKE. W okresie tym zahamowany został trwający od grudnia 2007 r. spadek udziału aktywów wpłaconych do towarzystw funduszy inwestycyjnych w aktywach IKE ogółem. W przypadku pozostałych instytucji nastąpił natomiast nieznaczny spadek ich udziału, przy utrzymującej się do końca I półrocza 2009 r. tendencji wzrostowej. Powyższe zależności obrazuje wykres 1.

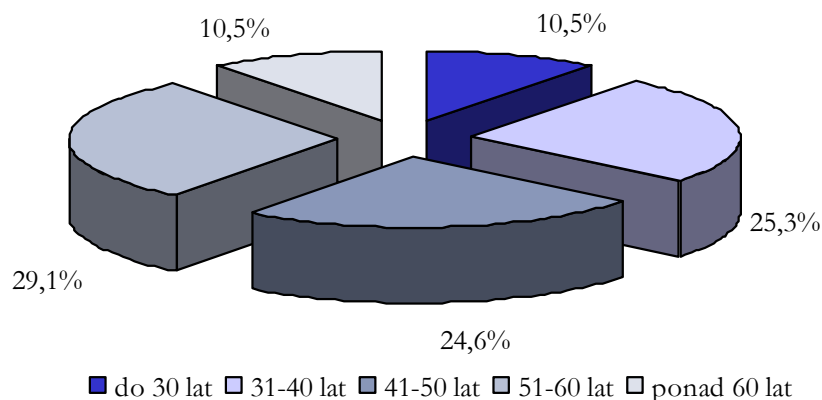
Wykres 1. Struktura aktywów IKE w przekroju instytucjonalnym

Struktura wiekowa osób posiadających IKE

Wśród ogółu oszczędzających na IKE dominują osoby w przedziale wiekowym między 31-60 lat, które stanowią blisko 80% oszczędzających. Powyższe oznacza, że długość przeciętnego oszczędzania na emeryturę w większości przypadków wyniesie od 10 do 30 lat.

Wykres 2. Oszczędzający na IKE w 2009 r. według grup wiekowych

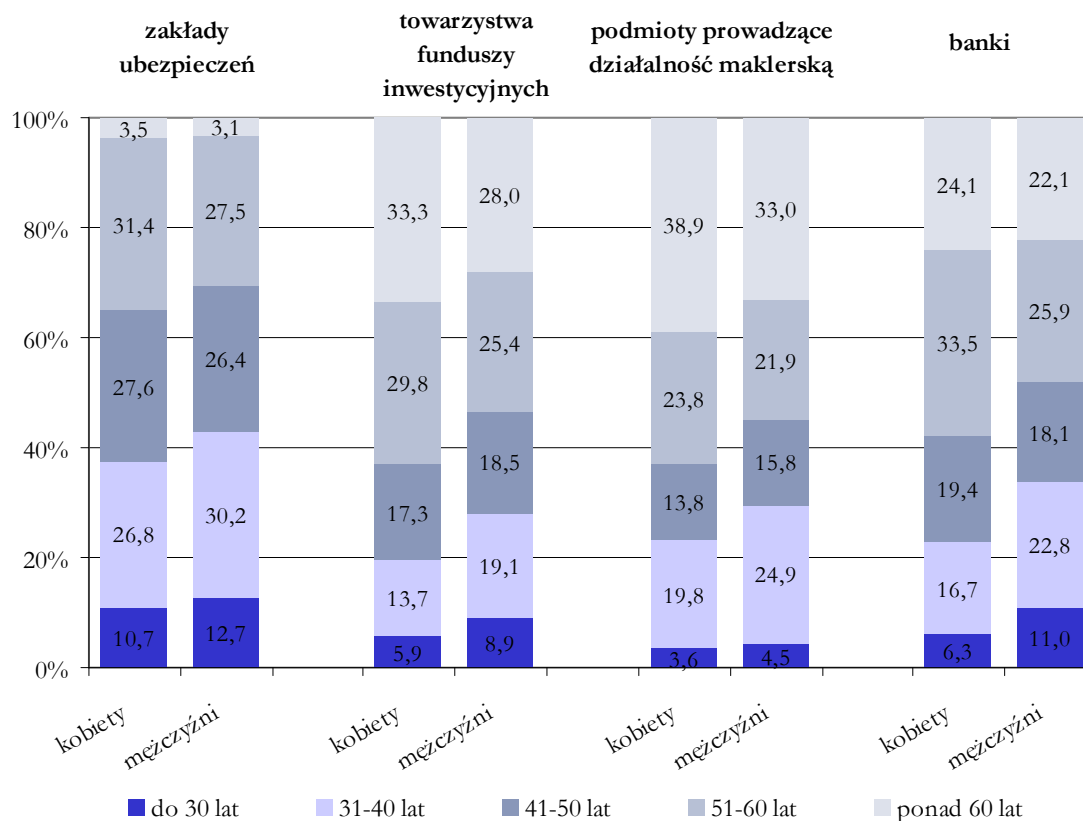
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF

W porównaniu z danymi za 2008 r., nie zmieniła się w 2009 r. dominująca grupa wiekowa wśród uczestników rynku IKE, tj. 51-60 lat. Ponadto zanotowano wzrost udziału tej grupy wiekowej oraz grupy wiekowej 31-40 lat (odpowiednio o 1,4 pkt proc. i 1,2 pkt proc.) w łącznej liczbie osób posiadających IKE.

Odnotowany w 2009 r. spadek liczby prowadzonych IKE miał miejsce głównie wśród osób w wieku do 30 lat oraz ponad 60 lat. W tych grupach wiekowych w 2009 r. funkcjonowało łącznie o 32,4 tys. kont mniej niż w analogicznym okresie 2008 r.

Z zestawienia danych za 2009 r. oraz lata poprzednie wynika, iż nastąpił wzrost liczby posiadanych IKE wśród osób w wieku 31-40 lat oraz 51-60 lat. Biorąc pod uwagę skłonność do zawierania umów o prowadzenie IKE wśród kobiet i mężczyzn, umowy zawarte przez kobiety stanowią 53,3% ogólnej liczby kont, natomiast 377,8 tys. umów (46,7%) zostało zawartych przez mężczyzn oszczędzających na IKE. Na podstawie posiadanych danych liczbowych zauważyć można również, że w wieku do 40 lat występuje większa skłonność do zawierania umów wśród mężczyzn (39,5%) w stosunku do kobiet (32,6%), natomiast wśród uczestników rynku IKE w wieku powyżej 40 lat dominują kobiety (67,4%), analogiczny wskaźnik dla mężczyzn to 60,5%.

Wykres 3. Struktura według wieku i płci oszczędzających na IKE w 2009 r. w przekroju instytucjonalnym

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF

Średnia wysokość wpłaty i przeciętny stan konta IKE

W 2009 r. uczestnicy rynku IKE wpłacali na indywidualne konto emerytalne średnio kwotę 1.850 zł, co oznacza wzrost o 289 zł w porównaniu ze średnią kwotą przekazywaną na IKE w 2008 r.⁴ Średnia wysokość wpłat na IKE była zróżnicowana, jednakże we wszystkich instytucjach finansowych prowadzących IKE zanotowano wyższą średnią wpłatę na konto, w porównaniu do roku ubiegłego. Wzrost wysokości średniej wpłaty w podmiotach prowadzących działalność maklerską wyniósł 5.539 zł, w bankach - 656 zł, w towarzystwach funduszy inwestycyjnych - 116 zł, natomiast w zakładach ubezpieczeń - o 83 zł.

W 2009 r. posiadacze rachunków IKE zasilili swoje konta kwotą 506,9 mln zł, tj. kwotą o 27,5 mln zł wyższą niż w roku poprzednim. Jednocześnie zmniejszyła się liczba rachunków, na które dokonywano wpłat (o 33,2 tys. kont), co skutkowało, jak wspomniano wyżej, wzrostem średniej wysokości wpłaty na IKE.

⁴ Limity wpłat na IKE w 2008 r. i w 2009 r. to odpowiednio: 4.055 zł i 9.579 zł.

Tablica 4. Średnia wysokość wpłaty na IKE i przeciętny stan konta

	Średnia wpłata na IKE (w zł)		Przeciętny stan rachunku (w zł)	
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009
Zakłady ubezpieczeń	1 352	1 435	1 131	1 626
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1 795	1 911	3 247	4 639
Podmioty prowadzące działalność maklerską	2 848	8 388	12 124	16 251
Banki	1 953	2 609	5 816	7 635
OGÓŁEM	1 561	1 850	1 890	2 718

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF

Liczba rachunków IKE, na które dokonywano wpłat w 2009 r. („kont aktywnych”), stanowiła 33,9% liczby funkcjonujących kont IKE na koniec 2009 r. Dla poszczególnych rodzajów instytucji finansowych posiadających IKE wskaźnik ten przedstawiał się następująco:

- zakłady ubezpieczeń 29,0%,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych 43,0%,
- podmioty prowadzące działalność maklerską 67,0%,
- banki 63,5%.

Najniższy wskaźnik wśród instytucji finansowych prowadzących IKE, zanotowano w zakładach ubezpieczeń i funduszach inwestycyjnych, co oznacza, że bardzo duża liczba funkcjonujących w tych instytucjach IKE jest „nieaktywna”, tzn. nie jest zasilana wpłatami. W omawianym okresie we wszystkich instytucjach prowadzących IKE: zakładach ubezpieczeń, towarzystwach funduszy inwestycyjnych, podmiotach prowadzących działalność maklerską i bankach, zmniejszyła się liczba kont IKE na które dokonywano wpłat, w porównaniu z danymi za 2008 r. Wskaźnik liczby IKE, na które dokonywano wpłat, do liczby funkcjonujących IKE ogółem zmniejszył się o 2,1 pkt proc. w 2009 r. w stosunku do 2008 r., najwięcej w podmiotach prowadzących działalność maklerską (o 24,2 pkt proc.).

Liczba IKE otwartych w 2009 r.

Z danych przekazanych Komisji Nadzoru Finansowego wynika, że istotnie spadło zainteresowanie otwieraniem nowych rachunków IKE. W omawianym okresie otwarto 42,3 tys. kont, z czego 89,1% to IKE założone po raz pierwszy, natomiast pozostałe 10,9% (4,6 tys. kont) stanowiły IKE otwarte w związku z dokonaniem wypłaty transferowej z innego IKE lub z pracowniczego programu emerytalnego.

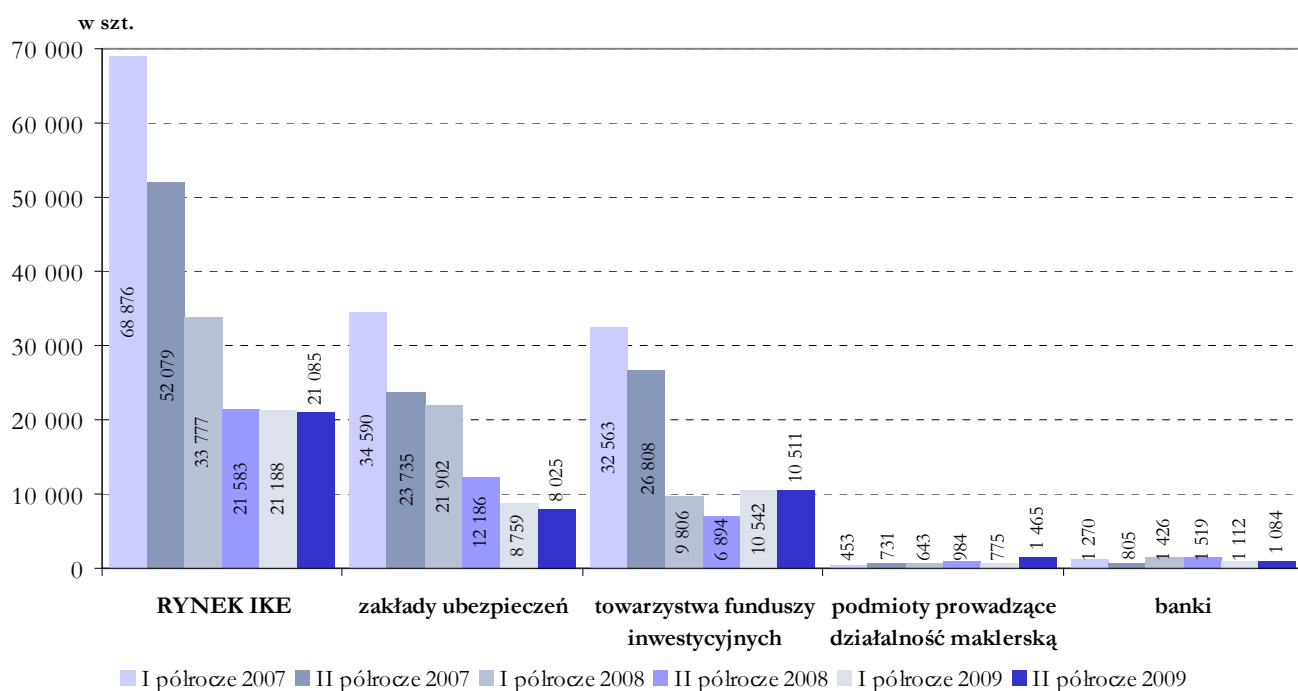
Tablica 5. Liczba otwartych IKE

	Liczba IKE (w szt.)		Udział w wartości ogółem (w %)		Dynamika (w %)
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	2009/2008
Zakłady ubezpieczeń	34 088	16 784	61,6	39,7	49,2
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	16 700	21 053	30,2	49,8	126,1
Podmioty prowadzące działalność maklerską	1 627	2 240	2,9	5,3	137,7
Banki	2 945	2 196	5,3	5,2	74,6
OGÓLEM	55 360	42 273	100,0	100,0	76,4

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF

W 2009 r. otwarto o 13,1 tys. mniej IKE niż w 2008 r. Analizując dane przedstawione w Tab. 5 należy zauważyć zmiany dotyczące wyboru instytucji finansowej u zakładających konta w 2009 r. W 2009 r. co druga umowa o prowadzeniu IKE była zawierana z towarzystwem funduszy inwestycyjnych, które zawarły o 26% więcej umów niż w 2008 r. Znaczący wzrost odnotowały również podmioty prowadzące działalność maklerską (o37%). Natomiast liczba IKE otwieranych przez zakłady ubezpieczeń spadła o połowę (o 17,3 tys. kont).

Wykres 3. Liczba otwartych IKE w cyklach półrocznych w przekroju instytucjonalnym

Analizując dane dot. liczby otwieranych IKE w cyklach półrocznych (od I półrocza 2007 r. do końca II półrocza 2009 r.), do końca 2008 r. zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa w liczbie otwieranych kont oraz stabilizacja rynku mierzonego liczbą nowo otwartych kont w kolejnych okresach. Począwszy od

II półrocza 2008 r. średnia liczba IKE otwieranych w poszczególnych okresach półrocznych wynosi ok. 21 tys. kont.

Wypłaty, zwroty oraz wypłaty transferowe z IKE

Wypłata środków zgromadzonych na IKE następuje na wniosek oszczędzającego po nabyciu uprawnień emerytalnych lub na wniosek osób uprawnionych do środków zgromadzonych na IKE zmarłego oszczędzającego.

Tablica 6. Wypłaty z IKE

	Liczba wypłat dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość wypłat dokonanych z IKE (w tys. zł)	
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009
Zakłady ubezpieczeń	1 140	1 507	5 701	9 014
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	3 644	2 391	17 218	10 587
Podmioty prowadzące działalność maklerską	86	90	1 089	1 434
Banki	1 965	1 656	15 635	14 574
OGÓLEM	6 835	5 644	39 643	35 608

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF ⁵

W 2009 r. dokonano 5,6 tys. wypłat z IKE, a ich wartość wyniosła 35,6 mln zł. Najwyższe kwoty wypłat z IKE zrealizowano w bankach (14,6 mln zł) oraz w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (10,6 mln zł). Wskaźnik udziału liczby wypłat z IKE w ogólnej liczbie prowadzonych IKE wyniósł 0,7%, przy czym najwyższy jego udział wśród podmiotów prowadzących IKE zanotowano w bankach (5,2%).

Osoby, które zakończyły oszczędzanie na cele emerytalne za pośrednictwem IKE, przeciętnie otrzymywały w 2009 r. kwotę 6,3 tys. zł (o 0,5 tys. zł więcej niż przeciętna wypłata w 2008 r.). W towarzystwach funduszy inwestycyjnych oraz bankach zamknięto najwięcej rachunków z tytułu wypłaty środków.

Zwrot środków zgromadzonych na IKE pomniejszony o należny podatek od zysków kapitałowych następuje w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE została wypowiedziana przez którąkolwiek ze stron lub wygasła z innych przyczyn (np. oszczędzający odstąpił od umowy). Równoznacznie traktuje się pozostawienie środków zgromadzonych na IKE, jeżeli umowa na prowadzenie IKE wygasła, a nie spełnione są warunki do dokonania wypłaty lub wypłaty transferowej.

⁵ Ze względu na zaokrąglenia, suma poszczególnych wartości w tabelach może różnić się o 1, a suma wskaźników struktury nieznacznie różnić się od 100%.

Tablica 7. Zwroty z IKE

	Liczba zwrotów dokonanych z IKE (w szt.)		Wartość zwrotów dokonanych z IKE (w tys. zł)	
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009
Zakłady ubezpieczeń	70 934	56 295	70 663	126 007
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	34 188	20 690	100 443	57 788
Podmioty prowadzące działalność maklerską	280	328	2 609	3 235
Banki	4 673	4 255	30 481	26 961
OGÓLEM	110 075	81 568	204 195	213 990

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF⁶

W 2009 r. dokonano 81,6 tys. zwrotów z IKE i w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano zmniejszenie się liczby zwrotów z IKE (o 28,5 tys.) oraz zwiększenie wartości wypłat środków z tytułu zwrotów (o 9,8 mln zł). Zmniejszenie się liczby zwrotów oraz zwiększenie ich wartości świadczy o wyższej wartości przeciętnego zwrotu w porównaniu do ubiegłego roku (o 0,8 tys. zł).

Zmniejszenie się liczby dokonywanych przez instytucje finansowe zwrotów odnotowano głównie w towarzystwach funduszy inwestycyjnych, zakładach ubezpieczeń oraz bankach, a nieznaczny wzrost w podmiotach prowadzących działalność maklerską. W zakładach ubezpieczeń oraz podmiotach prowadzących działalność maklerską dokonano wyższych przeciętnych wypłat z tytułu zwrotu, odpowiednio: o 1,2 tys. zł oraz 0,5 tys. zł, w porównaniu do analogicznych danych za 2009 r.

Udział liczby zwrotów w ogólnej liczbie prowadzonych kont według stanu na koniec 2009 r. kształtował się na poziomie 10,1% i zmniejszył się w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 2,8 pkt proc., gdy wyniósł 12,9%. Analogiczny wskaźnik policzony dla wartości zwrotów w stosunku do wartości zgromadzonych aktywów na kontach IKE za 2009 r. wyniósł 9,7% i zmniejszył się o 2,9 pkt proc. w stosunku do 2008 r., kiedy wyniósł 12,7%.

Wypłata transferowa dokonywane są pomiędzy instytucjami finansowymi działającymi w obrębie III filara systemu emerytalnego. Zgromadzone na IKE środki pozostają nadal w III filarze, mogą być jednak przeniesione na wniosek oszczędzającego lub na wniosek osób uprawnionych w przypadku śmierci oszczędzającego zarówno do innej instytucji finansowej prowadzącej IKE, jak i do pracowniczego programu emerytalnego.

⁶ Ze względu na zaokrąglenia, suma poszczególnych wartości w tabelach może różnić się o 1, a suma wskaźników struktury nieznacznie różnić się od 100%.

Tablica 8. Wyплаты transferowe

	Wyплаты transferowe przyjęte				Wyплаты transferowe dokonane			
	z IKE		z programu emerytalnego		na IKE		do programu emerytalnego	
	(w szł.)							
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009
Zakłady ubezpieczeń	183	229	1 388	2 250	328	337	2	1
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	499	293	1 277	1 622	249	229	3	2
Podmioty prowadzące działalność maklerską	193	207	126	122	31	55	2	0
Banki	311	270	906	1 124	94	96	1	1
OGÓŁEM	1 186	999	3 697	5 118	702	717	8	4
	Wyплаты transferowe przyjęte				Wyплаты transferowe dokonane			
	z IKE (w tys. zł.)		z programu emerytalnego (w tys. zł.)		na IKE (w tys. zł.)		do programu emerytalnego (w tys. zł.)	
	(w tys. zł)							
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009
Zakłady ubezpieczeń	1 049	2 951	11 347	17 338	1 577	1 763	9	2
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	3 954	2 237	16 621	23 095	2 370	1 906	9	4
Podmioty prowadzące działalność maklerską	2 214	2 537	2 504	3 433	344	838	54	0
Banki	2 281	4 070	8 910	9 709	955	1 128	13	13
OGÓŁEM	9 498	11 796	39 383	53 575	5 245	5 636	85	20

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych pozyskanych przez KNF

W 2009 r. przyjęto na IKE 1,0 tys. wypłat transferowych z innych IKE (najwięcej w towarzystwach funduszy inwestycyjnych - 29,3%) oraz 5,1 tys. transferów z pracowniczych programów, z czego 44,0% stanowiły wypłaty transferowe przyjęte z pracowniczych programów na IKE w zakładach ubezpieczeń. Ponadto dokonano na inne IKE 0,7 tys. wypłat transferowych - najwięcej, bo 47,0% w zakładach ubezpieczeń i odnotowano 4 wypłaty transferowe dokonane z IKE do programu emerytalnego.

3. Podsumowanie

- wartość rynku IKE pod względem zgromadzonych według stanu na 31.12.2009 r. aktywów wyniosła 2,2 mld zł i wzrosła o 36,3 % w odniesieniu do poprzedniego roku;
- według stanu na koniec grudnia 2009 r. IKE posiadało 809,2 tys. osób, co stanowiło (według dostępnych danych) 5,1%⁷ ogółu liczby osób aktywnych zawodowo;
- w 2009 r. odnotowano spadek liczby prowadzonych IKE w stosunku do roku poprzedniego: o 44,6 tys. IKE (o 5,2%), głównie w zakładach ubezpieczeń;
- w 2009 r. 42,3 tys. osób zdecydowało się na otwarcie IKE, o ¼ mniej niż w 2008 r.;

⁷ Zgodnie z publikacją kwartalną GUS o rynku pracy z dn. 23.02.2010 r. liczba osób pracujących na koniec IV kwartału 2009 r. wyniosła 15,9 mln osób.

- wskaźnik liczby IKE, na które dokonywano wpłat do liczby funkcjonujących IKE ogółem dla rynku IKE zmniejszył się o 2,1 pkt proc. w 2009 r. w stosunku do danych za 2008 r., zmniejszenie tego wskaźnika wystąpiło we wszystkich instytucjach finansowych prowadzących IKE;
- najwyższy udział w strukturze wiekowej oszczędzających na IKE mają osoby z przedziału 51-60 lat: 29,1%;
- wartość przeciętnego stanu rachunku IKE wyniosła 2,7 tys. zł;
- wysokość średniej wpłaty na IKE w 2009 r. wyniosła 1,8 tys. zł, przy obowiązującym w 2009 r. limicie wpłat na IKE w kwocie 9,6 tys. zł; najwyższą wartość średniej wpłaty odnotowano w podmiotach prowadzących działalność maklerską: 4,6 tys. zł;
- w 2009 r. 81,6 tys. osób zamknęło rachunki IKE w związku ze zwrotem środków, o ¼ mniej niż w 2008 r.;
- udział liczby zwrotów (w przypadku wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron lub wygaśnięcia umowy z innych przyczyn) w liczbie ogółem prowadzonych IKE w 2009 r. wyniósł 10,1%;
- na wypłatę środków z IKE w 2009 r. zdecydowało się 5,6 tys. osób posiadających IKE, o 17% mniej niż w 2008 r.;
- wycofanie środków z IKE:
  - kwota zwrotów dokonanych w związku z rozwiązaniem umowy o prowadzenie IKE w 2009 r. wyniosła 214,0 mln zł - o 4,8% więcej niż w 2008 r.,
  - wartość wypłat z IKE dokonanych w 2009 r. wyniosła 35,6 mln zł - o 10% mniej niż w 2008 r.,
  - wartość wypłat transferowych do pracowniczego programu emerytalnego wyniosła 20 tys. zł (w 2008 r. 85 tys. zł); wartość ta miał charakter marginalny;
- wpływ nowych środków na IKE:
  - wpływy z tytułu wpłat na IKE w 2009 r. - 506,9 mln zł; na konta IKE oszczędzający wpłacili o prawie 6% więcej środków niż w 2008 r.,
  - wpływy z tytułu przyjętych na IKE wypłat transferowych z pracowniczych programów emerytalnych wyniosły 53,6 mln zł, o 36% więcej niż w roku poprzednim,
- wpływy netto, czyli wpływy nowych środków pomniejszone o wypływy kwot z IKE, wyniosły w 2009 r. 310,9 mln zł, o 13% więcej niż w 2008 r.,
- indywidualne konta emerytalne prowadzone były w 2009 r. przez 12 zakładów ubezpieczeń na życie (na 30 zakładów ubezpieczeń na życie prowadzących działalność), 15 towarzystw funduszy inwestycyjnych (na 45 towarzystw funduszy inwestycyjnych działających na rynku), 5 podmiotów prowadzących działalność maklerską (na 46 domów maklerskich działających na rynku i 13 banków prowadzących działalność maklerską), 8 banków komercyjnych (na 49 banków

komercyjnych działających na rynku), 1 bank spółdzielczy oraz banki spółdzielcze zrzeszone w 3 bankach zrzeszających.

Obserwowany w 2009 r. spadek liczby prowadzonych i nowootwieranych indywidualnych kont emerytalnych oraz rachunków, na które dokonywano wpłat, przy jednoczesnych szacunkach dotyczących stosunku przyszłej emerytury do wynagrodzenia uzyskiwanego w okresie aktywności zawodowej wymaga podjęcia działań zwiększających popularność tej formy oszczędzania na cele emerytalne. Działania te powinny obejmować upowszechnianie wiedzy o konieczności uzupełnienia poprzez własne oszczędności emerytury uzyskiwanej z I i II filara, kształtowanie świadomości przyszłych emerytów co do przewidywanej wysokości świadczeń, edukację finansową, skierowaną głównie do osób młodych, ukierunkowaną na uświadamianie korzyści wynikających z wczesnego rozpoczęcia systematycznego gromadzenia środków emerytalnych. Ponadto należy rozważyć wprowadzenie do systemu podatkowego ulgi podatkowej polegającej na możliwości odliczania wpłat wnoszonych do III filara systemu emerytalnego od podatku dochodowego od osób fizycznych, która stanowiłaby dodatkową zachętę do długoterminowego oszczędzania. Takie rozwiązania istnieją w wielu krajach europejskich.